

SLOVENSKI BIBLIOTEKARSKI TERMINOLOŠKI SLOVAR

Ivan Kanič, Narodna in univerzitetna knjižnica,
Ljubljana,
Zvonka Leder, Slovenska akademija znanosti in
umetnosti, Ljubljana

UDK 02(038)

Povzetek

Slovenski jezik in bibliotekarska terminologija kot njegov strokovni rabi namenjeni segment še nimata nobenega enojezičnega razlagalnega niti večjezičnega prevajalnega slovarja. Prispevek predstavlja delo Bibliotekarske terminološke komisije ter projekt priprave razlagalnega in prevajalnega terminološkega slovarja za področje bibliotekarstva. Natančneje so opisani postopki zbiranja in obdelave slovarskega gradiva, zgradba terminološkega slovarja, predstavljen pa je tudi poskusni snopič Bibliotekarskega terminološkega slovarja.

UDC 02(038)

Summary

Slovene language and its librarianship terminology as a segment intended for professional use haven't developed neither a single language explanatory nor a multi-language translational dictionary before the recent time. The article presents the work of the Librarianship Terminology Committee and the project for the preparation of the explanatory and translational dictionary of Slovene library and information science terms. Procedures of collecting and processing dictionary material and the structure of the terminological dictionary are described in detail. Trial issue of library and information science terms dictionary is presented at the end.

1.0. Slovenska bibliotekarska terminologija

Strokovna terminologija je dokaz moči, pestrosti, razvitosti in samostojnosti nekega jezika, pa tudi stroke, v kateri se uporablja. Bibliotekarstvo je stroka, ki ima med Slovenci in v slovenskem prostoru dokajšnjo tradicijo; bibliotekar v Licejski knjižnici, današnji Narodni in univerzitetni knjižnici, je bil na primer v 19. stoletju tudi genialni jezikoslovec, poznavalec devetnajstih jezikov, Matija Čop. Slovenski strokovni termini so se kljub močnemu in stalnemu vplivu nemškega jezika v 19. in 20. stoletju, v sedanosti pa tudi vplivu angleške strokovne literature in s tem tudi terminologije, razvili, utrdili in tudi uveljavili. Ves ta čas bibliotekarskim terminom ni bila namenjena sistematična skrb ali organiziran poskus njihove kodifikacije in normiranja. Raba je slonela predvsem na jezikovni praksi in normi posameznih "šol" ali pomembnih in vplivnih posameznikov, npr. Avgusta Pirjevca, Pavla Kalana in drugih, ki pogosto ni bila niti oblikovno niti semantično usklajena. Sodobni strokovni stiki v svetu in hitri razvoj računalniške opreme ter s tem vnos sprememb v tehniko obdelave so povzročili ne samo vdor tujih poimenovanj, ampak tudi napačno rabo, ki jo je povzročil vir, iz katerega je bila črpana informacija.

1.1. Projekt bibliotekarske terminologije

Zaradi spoznanja, da bibliotekarska terminologija v slovenščini še nima nobenega enojezičnega razlagalnega niti večjezičnega prevajalnega slovarja, je priprava in objava obeh postala nujna. V ožjem krogu strokovnjakov se je tako pred leti porodila misel o projektu, ki bi zapolnil to vrzel v bibliotekarski stroki. Ideja je postala resničnost. Začela se je priprava večletnega projekta za sestavo terminološkega slovarja, katerega trajanja in časovnega načrtovanja ni bilo mogoče natančneje opredeliti zaradi neobstajanja osnov za delo, slovarjev, na katere bi se lahko skupina oprla, spoznanja, da je bibliotekarstvo razvejeno področje, zato bo inventarizacija izrazja zahtevno delo, pa tudi dejstva, da kroga sodelavcev, ki ga zaradi usklajevanja in redakcije ter načina dela - saj poteka vse delo, z izjemo usklajevalnih sestankov, izključno v prostem času sodelujočih strokovnjakov - ni mogoče širiti. Gotovo pa je, da je priprava slovarjev dolgoročen oz. večleten projekt.

Cilji projekta bibliotekarske terminologije in s tem tudi terminološke komisije so predvsem:

1. Kodificiranje slovenske bibliotekarske terminologije, ki temelji na
 - evidentiranju strokovnih izrazov ali terminov,
 - pomenski analizi termina in ugotavljanju sinonimnih odnosov med njimi,

- normiranju glede na knjižno normo in zahteve urejene terminologije.
2. Sestava in izdaja bibliotekarskih terminoloških slovarjev, tj.
 - enojezičnega razlagalnega terminološkega slovarja in
 - štirijezičnega prevajalnega slovensko-angleško-nemško-francoskega slovarja bibliotekarske terminologije.
 3. Jezikovno svetovanje in presoja ob tekočih terminoloških vprašanjih rabe strokovnih izrazov v bibliotekarstvu, ki se opira na za slovar opavljenih pomenskih analizah terminov, ter objavljanje rezultatov v strokovni literaturi (predvsem revijah Knjižnica in Knjižničarske novice).

Nosilci projekta so Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije in Oddelek za bibliotekarstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Projektna skupina deluje kot Bibliotekarska sekcija Terminološke komisije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

1.2. Terminološka komisija - Sekcija za bibliotekarsko terminologijo

Terminološka komisija - Sekcija za bibliotekarsko terminologijo je bila ustanovljena 9. junija 1987 (9) ob združenih strokovnih prizadevanjih Terminološke komisije Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in Terminološke komisije ZRC SAZU.

Izvajalci oz. člani omenjene komisije so priznani strokovnjaki s področja bibliotekarstva, dokumentalistike, informatike, jezikoslovja in leksikografije. Doslej so sodelovali v pripravi in obdelavi gradiva dr. Branko Berčič, Zlata Dimec, Ivan Kanič, mag. Jože Kokole, Zvonka Leder, Jože Munda, Majda Ujčič, Maks Veselko, mag. Franci Zore, določen čas pa tudi Tomaž Kobe, dr. Mirko Popovič, mag. Bernard Rajh, Stane Suhadolnik in mag. Darja Garmovšek Homšak.

Delovanje Bibliotekarske terminološke komisije financira v pretežni meri kot projekt v okviru Narodne in univerzitetne knjižnice Ministrstvo za kulturo, dodatno finančno pomoč, predvsem za manjše zaključene segmente in potrebno opremo, pa občasno dobi komisija tudi iz drugih virov (doslej ZRC SAZU, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Zavod za odprto družbo Slovenije in I-Rose).

2.0. Terminološki slovarji

Komisija se ravna po sodobnih načelih leksikografije; delo temelji na gradivu, dobljenem z izpisovanjem sodobne slovenske strokovne bibliotekarske literature in preudarnem izboru terminov, ki bodo obdelani v slovarju, njihovi pomenski analizi in konzultiranju z že obstoječimi tujejezičnimi terminološkimi slovarji. Vsa izbrana gesla bodo v enojezičnem razlagalnem slovarju imela razlage, v večjezičnem slovarju pa bodo gesla pojasnjevali tuji ustrezniki.

2.1. Slovenski bibliotekarski terminološki slovar

Bibliotekarski terminološki slovar bo razlagalni slovar, v katerem bodo zajeti tisti bibliotekarski termini ali strokovni izrazi, ki so v rabi in omogočajo komuniciranje v stroki. V slovarju bodo obdelani:

- slovenski bibliotekarski termini,
- pomembnejša zastarela poimenovanja,
- udomačeni žargonski izrazi,
- splošno rabljene okrajšave in pomembnejše kratice,
- strokovni izrazi s področja tiskarstva, založništva, računalništva, dokumentalistike in informatike, ki močno posegajo v bibliotekarsko stroko.

Izbor v slovarju obdelanih strokovnih izrazov ali terminov bo narejen na osnovi z izpisovanjem slovenskih strokovnih besedil zajetega besedja in primerjanja z izborom v tujejezičnih strokovnih slovarjih. Pri izboru terminov, ki bodo obravnavani v slovarju, bo v okviru posamezne besedne družine, v kateri je iz istega pojmovnega sklopa več besednih vrst, praviloma dana prednost samostalnemu, medtem ko bodo druge besedne vrste vključene glede na pogostnost rabe.

2.2. Štirijezični bibliotekarski terminološki slovar

Štirijezični bibliotekarski terminološki slovar bo prevajalni slovar s slovenskimi, angleškimi, nemškimi in francoskimi ustrezniki, v katerem bodo zajeti tisti bibliotekarski termini ali strokovni izrazi, ki so v rabi in omogočajo komuniciranje v stroki. Poleg bibliotekarske strokovne terminologije bodo tudi tu obravnavani tisti strokovni izrazi s področja založništva, tiskarstva, računalništva, dokumentalistike in informatike, ki močno posegajo v bibliotekarsko stroko.

merjavo z alfabetarjem bibliotekarskih terminov in določanjem slovenskih ustreznikov. Opravljena je bila prva redakcija gradiva, ki obsega okrog 3000 izbranih terminov, nato pa je delo zastalo zaradi pospešenih priprav gradiva za slovenski razlagalni slovar (Priloga 5).

Slovar je v računalniško čitljivi in strukturirani obliki že uporaben na oseb- nem računalniku s posebno programsko opremo. Potrebna je še redakcija obrnjene oblike s slovenskim geslom kot izhodiščem.

3.0. Avtomatizirana obdelava podatkov

Zaradi zagotavljanja večje operativnosti pri samem delu in učinkovitejše uporabe delovnih gradiv se je delovna skupina odločila v celoti avtomatizirati zajemanje in obdelavo vseh podatkov, pripravo izpisov in samo uporabo slovarjev. V ta namen je bila pripravljena in natančno opredeljena razčlenje- na struktura zapisov, ki omogoča fleksibilnost obdelav in morebitno ka- snejšo konverzijo podatkov (Priloga 6).

Terminološka komisija uporablja za svoje delo naslednjo strojno opremo:

- PC 80486 z ustreznimi komponentami,
- prenosni računalnik Toshiba Satellite T2155CDS,
- izmenljivi disk za arhiviranje podatkov,
- laserski tiskalnik HP 4P in
- vozlišči NUK in UEK (VAX).

Vse obdelave potekajo s programskim sistemom EVA 386, ki je namenjen obdelavi besedil, podatkovnih zbirk in slikovnih podatkov, posebni moduli pa so namenjeni tudi lingvističnim obdelavam. Iz skromnega urejevalnika besedil, ki je nastal leta 1985, se je program razvil v močno orodje, ki je že služilo obdelavi večjega števila besedilnih korpusov in slovarjev v sloven- skem akademskem okolju. Z njim je tekla tudi obdelava slovarskih člankov za zadnjo izdajo Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

Svojo pot je program začel na Sinclair Spectrumu 48K, nato se je preselil na Atari ST, od leta 1991 je uporaben v okolju DOS, v pripravi pa je tudi prenos na NT/Windows 95. Program je bil že od samega začetka zasnovan kot fleksibilno orodje, ki ga lahko uporabnik sam prilagaja različnim potrebam in okoljem. Pri delu je povsem avtonomen in ima lasten nabor znakov na tipkovnici ter na zaslonu, bogat nabor funkcij za obdelavo podatkovnih zbirk, grafični urejevalnik, sistem za optično razpoznavanje znakov in namizno založništvo. Zaradi možnosti prilagajanja sodobnim standardom za nabor znakov lahko obdeluje 8- in 16-bitne znake.

Rezultati izpisovanja besedil, ki jih člani komisije pogosto potrebujejo pri pomenski analizi, so v ta namen mrežno dostopni na vozlišču UEK s pomočjo programskega orodja TRIP.

4.0. Oris dosedanjega dela komisije

Delo komisije bo najslikoviteje prikazano v kronologiji vsega dogajanja, v kateri se odražajo vse dosedanje delovne faze dosedanjega, in sicer:

1. Delovanje komisije z natančno opredeljenimi cilji se je začelo v letu 1987. (9)
2. V času od ustanovitve komisije do julija 1996 je bilo 186 skupnih sej, vse ostalo delo je potekalo v prostem času sodelavcev.
3. V letih 1987-1992 je potekalo izpisovanje izbranih slovenskih strokovnih besedil. Pri tem je treba poudariti, da je vsak termin izpisan s toliko sobesedila, da je mogoče spoznati njegov pomenski obseg (Priloga 1). Izpisanih je bilo 57 slovenskih strokovnih besedil, od tega 17 monografskih publikacij in 40 člankov. Računalniška zbirka obsega 5001 zapis; vsak predstavlja posamezni izpis. Z metodo podčrtavanja je bilo tako zajetih 10.497 gesel, ki se občasno ponovijo, tako da je različnih gesel 6.484. Število izpisanih enot na posamezno bibliografsko enoto je zelo različno in se giblje v razponu od 1 do 737.
4. V letih 1987 - 1993 je vzporedno z izpisovanjem potekala ob podpori tujih virov redakcija štirijezičnega prevajalnega slovarja v obliki angleško-slovensko-nemško-francoskega slovarja. Računalniška zbirka za večjezični slovar šteje 2.912 zapisov, ki obsegajo 3.579 slovenskih gesel ter 3.891 angleških, 3.886 nemških in 3.384 francoskih ustreznikov.
5. Avgusta 1992 je izšel kot delovno gradivo repertorij z izpisovanjem in asociativno, ob tujih virih evidentiranega leksikalnega fonda (8). Skupno je zbranih v geslovnik 14.521 gesel, nekatera med njimi se podvajajo, tako da je različnih evidentiranih terminov 9.082, od tega je največ, to je 5065) dvobesednih, 2104 je enobesednih terminov, 1353 sestavljenih iz treh besed, 560 pa iz več kot treh besed (od 3 do 9), zato ima permutirani alfabetarij 23.100 enot (1).
6. Leta 1993 je izšel kot delovno gradivo permutirani geselnik (1)
7. Od leta 1993 poteka redakcija terminov na podlagi zbranega gradiva, z oblikovanjem razlag in izdelavo celovite podobe geselskega članka.

8. Prilagojena je bila ustrezna programska oprema na osebni računalnik. Slovsko gradivo je uporabno v strukturirani obliki s specifično programsko opremo na osebni računalnik.
9. Izdelana je bila strukturirana zasnova geselskega članka, ki omogoča računalniški zapis posamezne redakcije gesla (Priloga 6).
10. Oblikovana je bila osnovna izpisna oblika za tisk geselskega članka in slovarja kot celote (Priloga 4).
11. Leta 1995 je bilo obdelano in oblikovano gradivo za izdajo poskusnega snopiča.
12. Avgusta 1996 je izšel Poskusni snopič Bibliotekarskega terminološkega slovarja. Poskusni snopič obsega 578 geselskih člankov, ustreznike v tujih jezikih imajo le gesla s polno razlago; gesla z napotilom "glej" nimajo ustreznikov. Angleški ustreznik ima tako 368 geselskih člankov, nemškega 373 in francoskega 356. Ker so pri le-teh pogosto upoštevani tudi sinonimi, je število gesel v tujih jezikih večje: 473 angleških, 507 nemških in 392 francoskih gesel. Sinonimno povezavo ima 137 geselskih člankov z 241 napotili k 175 različnim geslom. Antonimno povezavo ima 40 geselskih člankov s 45 napotili k 43 različnim geslom. Primerjalno povezavo ima 117 geselskih člankov s 153 napotili k 120 različnim geslom. Napotilo "glej" ima 121 geselskih člankov s 126 napotili k 104 različnim geslom.
13. Občasno je komisija reševala terminološka vprašanja na zahtevo posameznikov, strokovnih skupin ali institucij.
14. Nekatera terminološka vprašanja in odgovore na le-ta je komisija objavila v strokovni reviji Knjižnica

4.1. Izpisovanje slovenskih strokovnih besedil

Doslej je opravljeno izpisovanje (potekalo je v letih 1987 do 1992) skrbno izbrane domače slovenske bibliotekarske strokovne literature, ki ne obsega samo temeljnih del stroke, ampak tudi tiste razprave, ki posegajo na specializirana področja. Ekscerpiranih je bilo 57 slovenskih strokovnih besedil (Priloga 1); kot temelj za izbor strokovne literature za izpisovanje sta služili slovenski bibliotekarski bibliografiji Bože Pleničar. V prvi fazi izpisovanja besedil je komisija upoštevala praviloma predvsem literaturo, ki je izšla po letu 1945. V naslednjih fazah bodo izpisana še nekatera besedila, ki doslej niso bila upoštevana in besedila, nastala v najnovejšem času. Z izpisovanjem so zajeti tudi sestavki avtorjev najmlajše generacije, tako da je zajeto izrazje

najsodobnejšega načina komuniciranja v stroki. Izpisi so v računalniško čitljivi in strukturirani obliki dosegljivi za proučevanje na osebнем računalniku in na centralnem sistemu, dostopnem preko omrežja, v obeh primerih s specifično programsko opremo.

Vzporedno z izpisovanjem je teklo pregledovanje tujejezičnih bibliotekarskih slovarjev, kar je pozneje omogočilo konfrontacijo z izpisanim izrazjem ter preverjanje natančnosti izpisovanja in splošne slovenske izraznosti stroke.

4.2. Geslovnik in permutirano kazalo

Odraž izpisovanja je abecedno urejen geslovnik, v katerem so razvidni ti odnosi. Obe poti inventarizacije terminov sta omogočili sestavo geslovnika, ki obsega 215 strani z okrog 9.500 gesli in je izšel leta 1992 kot osnova za pripravo repertorija in nadaljnjo obdelavo gradiva za terminološki slovar. Iz geslovnika izhaja permutirani alfabetarij, ki obsega v 1. delu gesla črk A - M (250 strani), v 2. delu pa črke N - Ž (od 251. do 526. strani). Alfabetarij je urejen tako, da se dvo- ali večbesedni termini ali dvo- ali večbesedne terminološke zveze pojavijo pri vsaki besedi besedne sestave ali zveze (tj. okrog 23.000 permutiranih gesel), kar zagotavlja, da zveza zagotovo ne bo spregledana pri pomenski analizi (Priloga 3).

Vse gradivo je računalniško obdelano. Ustrezna programska oprema na osebнем računalniku zagotavlja zajemanje rezultatov izpisovanja, pripravo geslovnikov, vsebinsko redakcijo slovarskega gradiva in različne oblike delovnih izpisov ter namizno založništvo za oblikovanje samega slovarja. Slovarsko gradivo nastaja kot podatkovna zbirka, posamezen geselski članek pa predstavlja podrobno strukturiran zapis, kar omogoča različne vrste zelo specializiranih obdelav in morebiten kasnejši prenos v drugačna programska okolja. Izdaja celotnega terminološkega slovarja je predvidena tudi v elektronski obliki.

4.3. Poskusni snopič

Prizadevanja terminološke komisije so predstavljena in izpostavljena javnosti s poskusnim snopičem, ki je izšel avgusta 1996. Njegov namen je predstaviti strokovni javnosti in financerjem rezultate večletnega dela strokovne skupine ter zasnovo slovarja, ki bo v celoti sledil šele čez nekaj let. Gre torej tudi za preverjanje predstavljenih rešitev in pridobivanje odziva strokovne javnosti, ki lahko koristno usmerja nadaljnje delo komisije.

Poskusni snopič, ki je izšel na 84 straneh v nakladi 500 izvodov, obsega 578 abecedno urejenih gesel. Gesla predstavljajo nekaj izbranih strokovnih področij, zato poskusni snopič ne pokriva bibliotekarstva v celoti.

Uvod pojasnjuje nastanek slovarja in doslej opravljene faze dela, predvsem pa pojasnjuje ureditev slovarja in daje navodila za njegovo uporabo. Slovarju samemu, ki je predstavljen v naslednjem poglavju, sledijo abecedna kazala angleških, nemških in francoskih ustreznikov, ki se z referenčno številko povezujejo s slovenskim geslom. V prilogi je seznam slovarjev, ki so bili uporabljeni za pripravo tujejezičnih ustreznikov (Priloga 2).

Uporabljena programska orodja so omogočila oblikovanje predvidenih izpisnih oblik slovarskega korpusa in izdelavo abecednih kazal k tujejezičnim ustreznikom. Predpriprave za tisk je poenostavila in pocenila uporaba modulov za namizno založništvo, s katerimi so bili v okviru komisije pripravljene ustrezni filmi za tisk.

5.0. Bibliotekarski terminološki slovar

Faza dela, ki poteka (od 1993), je glede na sprejeta oblikovna in tematska načela usmerjena v izdelavo razlagalnega enojezičnega slovarja, ki bo zajel strokovno izrazje bibliotekarske stroke. S pojmom razlaga opredeljujemo opis vsebine določenega pojma in njegovega formalnega znaka, to je besede, ki ga zaznamuje, z namenom, da pri opisu tega pojma navedemo tiste podatke o njem, ki zadoščajo, da dobi uporabnik osnovno predstavo o razlaganem; pri pomenskem ubesedovanju, to je pisanju slovarske pomen-ske razlage, je upoštevano načelo poljudnosti in predstavnosti. Pri tem je seveda zelo pomembno, da je pravilno izbrana nosilna beseda razlage, to je beseda, ki pomensko in vrstno opredeli termin, ga uvrsti v pojmovno skupino, nakaže njegovo pojmovno odvisnost in seveda ni sinonim ali sopomenka.

Veliko pozornosti je namenjene tudi ugotavljanju sinonimnih odnosov med posameznimi strokovnimi poimenovanji. Problem je za vsako terminologijo zelo pereč. O tem, kaj je sopomenka, je več gledanj in definicij; mi jo obravnavamo kot istopomensko besedo, pri čemer upošteevamo glede na normo knjižnega jezika njeno stilno nevtralnost in nenevtralnost, glede na pomen-ske prvine ali gre za popolno, delno ali približno sopomenko, glede na frekvenco ali je enako rabljena, bolj rabljena ali manj rabljena in glede na izvor ali je domača ali tuja.

Za označevanje pomenskih odnosov med sinonimnimi poimenovanji so v rabi kvalifikatorji (Priloga 7), ki poleg označevanja nevtralnosti služijo tudi za označevanje ostalih informacij. Da bi v slovarju kar najbolj zadostili

navedenim spoznanjem, smo izdelali kriterije, po katerih poteka izdelava slovarja (6, 7).

Zahtevno pomensko analizo strokovnih izrazov, ki temelji na zbranem gradivu, opravljajo predstavniki specializiranih področij bibliotekarske stroke, ki tudi tvorijo redatorsko skupino slovarja. Geslo, obdelano v geselskem članku po postavljenih kriterijih, zato ni predstavljeno samo informativno, ampak upošteva tudi normativnost glede na knjižno normo in zlasti glede na zahteve, ki jih ima urejena terminologija stroke.

Realizacija načrtane obdelave bibliotekarske terminologije je razvidna v poskusnem snopiču. Tu je obravnavanih nekaj tematsko izbranih področij, strokovni izrazi ali termini pa si sledijo v abecednem zaporedju.

5.1. Ureditev slovarja

Bibliotekarski terminološki slovar je razlagalni slovar bibliotekarskih izrazov ali terminov, katerim so dodani angleški, nemški in francoski ustrezniki. Slovar zajema tiste strokovne izraze, ki omogočajo standardizirano sporazumevanje v stroki.

Ker poteka obdelava slovarja po izdelanem sistemu, je le-ta v poskusnem snopiču predstavljen, da bi s tem omogočili pravilno branje in razumevanje slovarja, kasneje pa tudi njegovo rabo. Ureditev je naslednja:

Geslo je enobesedni ali večbesedni bibliotekarski strokovni izraz ali termin, ki je naslovna enota slovarskega članka, v katerem je termin obdelan. Vsako geslo je obdelano v svojem odstavku. Geselski članki so razvrščeni po abecedi, neglede na to, ali so gesla enobesedna ali večbesedna.

Geslo je v geselskem članku podano v izhodiščni obliki in ima označeno naglasno mesto. Končnica, ki sledi, določa sklanjatveni ali spregatveni vzorec; pri večbesednem terminu je končnica navedena za vsako besedo večbesednega izraza. S kratico je označen spol. Izgovor je naveden, če je različen od zapisa. Razlaga je pomenska predstavitev gesla; določa njegov pomen ali funkcijo. Pri pomensko razčlenjenih terminih so pomeni označeni s številkami. Strokovno najustreznejši termin ima polno pomensko razlago. Na začetku jo lahko dopolnjuje vrednotenjski kvalifikator ali kvalifikatorsko pojasnilo, na koncu pa so, če obstajajo, za podpičjem navedene: za kratico sin. obstoječa sopomenka ali sopomenke, če jih je več, protipomenka, ki jo označuje kratica ant., ali opozorilo o vsebinski povezanosti z drugim strokovnim izrazom, ki ga označuje kratica prim. Sopomenki, ki jima stroka daje enako veljavo, imata obe polno pomensko razlago in navedene obstoječe sopomenke, protipomenke in opozorilo o vsebinski povezanosti z drugim

terminom. Vse manj rabljene sopomenke, ki so v slovarju razvrščene kot gesla (po abecedi prve besede), imajo za določenim kvalifikatorjem in kratico gl. namesto razlage naveden samo strokovni izraz ali termin, pri katerem je polna pomenska razlaga. Normativno težo ima pri tem kvalifikator neutr., zato tako ovrednotena sopomenka ni navedena pri geslu s polno pomensko razlago. Pri večpomenskih izrazih je vsak pomen predstavljen enako.

Za opredeljevanje bibliotekarskih terminov, njihovih pomenov in sopomenk, so v slovarju uporabljeni kvalifikatorji, to so pojasnila, ki opredeljujejo slovnično kategorijo besede, npr. m, ž, s, opozarjajo na njeno razširjenost in njeno vrednost, npr. sin., ant., gl., prim., krat., ter nakazujejo njeno rabo, npr. zastar., žarg., neutr., nekdam, ali označujejo drugo strokovno področje, npr. zgod., zal.

Uporabljena so tudi kvalifikatorska pojasnila, ki so obširneje izražena opozorila. Posamezno kvalifikatorsko pojasnilo je sestavni del razlage, praviloma pa nakazuje način, po katerem je treba razumeti geslo.

Ustrezniki v angleškem, nemškem in francoskem jeziku so rabljeni strokovni termini v teh jezikih. Navedeni so le pri geslih s samostojno razlago. Upoštewane so tudi sopomenke v posameznih jezikih; vsaka od njih nastopa kot samostojno geslo v abecednih kazalnih angleškega, nemškega oziroma francoskega jezika, ki se s povezovalno številko povratno vežejo na slovenska gesla z razlago. Poskusni snopič je tako tudi štirijezični prevajalni slovar.

6.0. Zaključek

Nadaljnje delo terminološke komisije bo usmerjeno v dokončanje in izdajo celotnega slovenskega razlagalnega terminološkega slovarja, vzporedno s tem seveda tudi štirijezičnega prevajalnega slovarja. Njuni distribucija in uporaba na različnih medijih nista več vprašljivi - "delovala" bosta na papirju, disketi in na cd-romu. Vprašanje je le, ali bosta zaključena pred prihodom novega medija iz laboratorijev Silicijske doline?

7. Literatura

1. *Alfabetarij bibliotekarskih terminov : delovno gradivo*. Ljubljana, 1993. - 526 strani
2. *Bibliotekarska terminologija : projekt bibliotekarskih terminoloških slovarjev*. Ljubljana, 1995
3. *Bibliotekarski terminološki slovar : poskusni snopič*. Ljubljana, 1996
4. <http://www2.echo.lu/libraries/en/caee/slovenia.html>

5. **Kanič, Ivan.** "Slovene Mono- and Multilingual Dictionaries of Library and Information Science Terminology". V: *International Conference Investigation and Standardization of Library Science and Bibliography Terminology : Theory and Practice* - Vilnius, October 18 - 19, 1995, 14 str. (zbornik v tisku)
6. **Leder, Zvonka.** *Navodila za pisanje bibliotekarskega terminološkega slovarja.* Ljubljana, 1993, 6 str. (neobjavljeno)
7. **Leder, Zvonka.** *Navodila za izpisovanje terminov.* Ljubljana, 1989, 13 str. (neobjavljeno)
8. *Terminološko gradivo.* Ljubljana, 1992. - 215 str.
9. *Sklep o ustanovitvi Bibliotekarske sekcije v okviru Terminološke komisije Inštituta za slovenski jezik ZRC SAZU, Ljubljana, 9.9.1987*

8. Priloge

1. Seznam izpisanih besedil
2. Seznam uporabljenih slovarjev
3. Alfabetarij - geslo "knjižnica" in zveze, ki so evidentirane z izpisovanje
4. Primer strani iz poskusnega snopiča
5. Primer strani iz štirijezičnega slovarja
6. Struktura slovarskega zapisa
8. Kvalifikatorji

Priloga 1 - Seznam izpisanih besedil

- Abecedni imenski katalog. Nova izdaja. Ljubljana, 1967
- Abecedni imenski katalog : pravila za katalogizacijo v znanstvenih knjižnicah. Ljubljana, 1947
- Berčič, Branko: Terminologija Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 1/2, str. 117
- Berčič, Branko: Univerzna/ univerzitetna/ visokošolska knjižnica. Knjižnica, (33)1989, str. 126-130
- Bohinec, Valter: Katalogizacija kartografskega gradiva. Ljubljana, 1966
- Bratuš, Lucijan: Manu scriptum : razvoj latinice v zrcalu rokopisa in besede. Ljubljana, 1990
- Češnovar, Nada: Trženje v visokošolski knjižnici. Knjižnica, Ljubljana, 33(1989), št. 3/4, str. 123-128
- Čveljo, Katarina: Knjižnični management v zrcalu sodobnih tokov. Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 3, str. 1-17
- Filo, Breda: Standardi za univerzne knjižnice leta 1986. Knjižnica, Ljubljana, 30(1986), št. 3/4, str. 63-75
- Geslovnik - geselnik; Knjižnični informacijski sistem; Zunanji uporabnik. (pripravila Bernard Rajh in Tomaž Kobe) Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št.1/2, str. 124-125
- Gspan, Alfonz: Konserviranje in restavriranje bibliotečnega gradiva. Druga, popravljena in izpopolnjena izdaja. Ljubljana, 1966
- ISBD(A) : Mednarodni standardni bibliografski opis starejših (antikvarnih) zaključenih publikacij. Ljubljana, 1984
- ISBD(CM) : Mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega gradiva. Ljubljana, 1982
- ISBD(PM) : Mednarodni standardni bibliografski opis glasbenih tiskov. Ljubljana, 1984
- ISBD(S) : Mednarodni standardni bibliografski opis tekočih publikacij. Ljubljana, 1981
- Jugoslovanski standardi za specialne knjižnice. Knjižnica, Ljubljana, 22(1978), št. 3/4, str. 265-270
- Kalan, Pavle: Katalogi v ljudski knjižnici. Knjižnica, Ljubljana, 3(1959), 12 str.
- Kalan, Pavle: Mednarodna prizadevanja za enotnost v katalogizaciji. Knjižnica, Ljubljana, 4(1960), str. 41-48

- Kalan, Pavle: Nekaj besed o naši katalogizacijski terminologiji. Knjižnica, Ljubljana, 9(1965), str. 12-16
- Kalan, Pavle: Ob izidu abecednega imenskega kataloga. Knjižnica, Ljubljana, 12(1968), str. 49-53
- Kamenik, Ignac: Obvezni izvod na slovenskem. Knjižnica, Ljubljana, 23(1979), št. 1-4, str. 28-37
- Kanič, Ivan: Nekaj izrazov za poimenovanje najsodobnejših oblik medijev za zapis in reprodukcijo podatkov. Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 4, str. 117-119
- Kanič, Ivan: CIP - katalogizacija v knjigi v slovenskih publikacijah (terminološko vprašanje). Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 1/2, str. 117-123
- Kanič, Ivan: Katalogi in bibliografske zbirke na CD-ROM : informacija korak bliže uporabniku. Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 3, str. 77-101
- Kanič, Ivan: Normativna kontrola in normativne datoteke. Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 1/2, str. 1-7
- Kanič, Ivan: Stiki z javnostjo : pomen in oblikovanje identitete knjižnice. Knjižnica, Ljubljana, 33(1989), št. 3/4, str. 7-24
- Kanič, Ivan: Vsebina in pomen vzajemnih in centralnih katalogov. Knjižnica, Ljubljana, 32(1988), št. 3/4, str. 29-47
- Kobe, Tomaž: Zapisi znanja v informacijski dobi. Knjižnica, Ljubljana, 32(1988), št. 3/4, str. 170-176
- Kobe, Tomaž: Znanstvena informacija v knjižnici. Knjižnica, Ljubljana, 32(1988), št. 1/2, str. 46-59
- Kokole, Jože: Laserski zapisi za knjižnice sedanosti in prihodnosti. Knjižnica, Ljubljana, 33(1989), št. 2, str. 5-41
- Kokole, Jože: Uporabniki in online javno dostopni katalog. Knjižnica, Ljubljana, 32(1988), št. 3/4, str. 48-64
- Logar, Janez: Uvod v bibliografijo. Ljubljana, 1970
- Melihar, Ivana: Informatika z dokumentalistiko. Ljubljana, 1984
- Munda Jože: Knjiga. Ljubljana, 1983 (Literarni leksikon; zv. 22)
- Načela, sprejeta na mednarodni konferenci o katalogizacijskih načelih v Parizu oktobra 1961. Knjižnica, Ljubljana, 5(1961), str. 110-117
- Novljan, Silva: Artoteka. Knjižnica, Ljubljana, 32(1988), št. 1/2, str. 1-22
- Organizacija (register knjižnic, medknjižnična izposoja, Komisija za strokovne izpite, Komisija za posebne izpite). Knjižnica, Ljubljana, 6(1962), str. 95-101

- Pirjevec, Avgust: Knjižnice in knjižničarsko delo. Celje, 1940
- Popovič, Mirko: INSTRUCT - eksperimentalni sistem za iskanje informacij. Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 4, str. 29-51
- Popovič, Mirko: Sodobni trendi v iskanju dokumentov. Knjižnica, Ljubljana, 34(1990), št. 1/2, str. 9-31
- Rijavec, Josip: Predmetni katalog v današnji knjižnici. Knjižnica, Ljubljana, 10(1966), 4 str.
- Rijavec, Josip: Stvarni katalog v ljudskih knjižnicah (osnovna vprašanja). Knjižnica, Ljubljana, 2(1958), str. 39-49
- Rupel, Mirko: O centralnem katalogu. Knjižnica, Ljubljana, 5(1961), str. 39-4
- Sepe, Miša: Standardi univerzskih knjižnic. Knjižnica, Ljubljana, 15(1971), str. 44-47
- Sepe, Miša: Trženje v splošnoizobraževalni knjižnici. Knjižnica, Ljubljana, 33(1989), št. 3/4, str. 103-121
- Strokovni kriteriji in merila za visokošolske knjižnice; Knjižnično informacijski sistem univerze. Ljubljana in Maribor, marec 1989
- Suhadolnik, Stane: Terminološki oris besede "knjižnica", Knjižnica, Ljubljana, 3(1959), str. 73-76
- Šircelj, Martina: Osnutek standardov šolskih knjižnic. Knjižnica, Ljubljana, 15(1971), str. 48-52
- Šlajpah, Mara: Standardi za specialne knjižnice. Knjižnica, Ljubljana, 16(1972), št. 1/4, str. 38-52
- Univerzalna decimalna klasifikacija. Slovenska skrajšana izdaja, 2. spremenjena in dopolnjena izdaja. Ljubljana, 1982. (Zv. 1, Tablice)
- Veselko, Maks: Centralna katalogizacija slovenskega tiska. Knjižnica, Ljubljana, 12(1968), str. 53-55
- Veselko, Maks: Nekaj misli ob uvajanju univerzalne bibliografske kontrole pri nas. Knjižnica, Ljubljana, 19(1975), št. 1-4, str. 60-70
- Vrančič, Radojka: Uporaba knjižničnega gradiva in informacijska služba v knjižnicah : zapiski predavanj. Ljubljana, 1969
- Zakon o knjižnicah (sprejet 28. septembra 1961). Knjižnica, Ljubljana, 5(1961), str. 5-13
- Zakon o knjižničarstvu (sprejet 14. julija 1982). Knjižnica, Ljubljana, 27(1983), str. 122-134
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah (sprejet 29. marca 1965). Knjižnica, Ljubljana, 8(1964), str. 81-86

Priloga 2 - Seznam uporabljenih slovarjev

Bilingual glossary of terms in librarianship and information science : English - French, French - English = Glossaire bilingue en bibliothéconomie et science de l'information : anglais - français, français - anglais / Frances Salinié, Souad Hubert. - London : Library Services, 1990. - 372 str.

Dictionarium bibliothecarii practicum = The librarian's practical dictionary in twenty-two languages = Wörterbuch des Bibliothekars in zweiundzwanzig Sprachen : (Ad usum internationalem in XXII linguis) / composuit Zoltan Pipics. - Ed. 6. corr. et aucta. - Budapest : Akademiai kiado, 1974. - 385 str.

Dictionary of archival terminology = Dictionnaire de terminologie archivistique : English and French, with equivalents in Dutch, German, Italian, Russian and Spanish / compiled by Frank B. Evans, François-J. Himly and Peter Walne ; edited by Peter Walne. - München | etc. | : Saur, 1984. - (ICA handbooks series ; 3)
ISBN 3-598-20275-X

Dictionary of information science : in four languages English, German, French, Russian / compiled by Erich Burger. - Amsterdam | etc. | : Elsevier, 1989. - 2 zv. (903 str.)
ISBN 0-444-98904-8

Dictionary of librarianship : including a selection from the terminology of information science, bibliography, reprography, and data processing : German-English, English-German = Wörterbuch des Bibliothekswesens : unter Berücksichtigung der Bibliothekarisch wichtigen Terminologie des Informations- und Dokumentationswesens, des Buchwesens, der Reprographie und der Datenverarbeitung : Deutsch-Englisch, Englisch-Deutsch / Eberhard Sauppe. - München | etc. | : Saur, 1988. - XX, 427 str.
ISBN 3-598-10618-1

Dictionary of library and information science : English/German, German/English = Wörterbuch Bibliotheks- und Informationswissenschaft: Englisch/Deutsch, Deutsch/Englisch / Saiedeh von Keitz und Wolfgang von Keitz. - 2nd, revised ed. = 2. überarbeitete Aufl. - Weinheim | etc. | : VCH, 1992. - 527 str. - (Parat, ISSN 0930-6882)
ISBN 3-527-28385-4 (Weinheim)
ISBN 1-56081-199-4 (New York)

Elsevier's dictionary of library science, information and documentation in six languages : English-American, French, Spanish, Italian, Dutch and German / compiled and arranged on an English alphabetical basis by W. E. Clason. - 2nd print. / with Arabic supplement by Shawky Salem. Amsterdam

| etc. | : Elsevier, 1976. - 708 str.
ISBN 0-444-41475-4

Lexikon des Bibliothekswesens / herausgegeben von Horst Kunze und Gotthard Rückl | et al. | . - 2., neubearbeitete Auflage. - Leipzig : VEB Bibliographisches Institut, 1974-1975. - 2 zv. (2111 str.)

Terminologie der Information und Dokumentation / herausgegeben vom Komitee Terminologie und Sprachfragen (KTS) der Deutschen Gesellschaft für Dokumentation e.V. (DGD) ; Redaktion Ulrich Neveling und Gernot Wersig. - München : Dokumentation, 1975. - IX, 307 str. - (DGD-Schriftenreihe ; Bd. 4)
ISBN 3-7940-3625-5

Terminology of documentation : a selection of 1.200 basic terms published in English, French, German, Russian and Spanish / compiled by Gernot Wersig and Ulrich Neveling. - Paris : Unesco ; München : Dokumentation, 1976. - 274 str.
ISBN 92-3-001232-7 (Unesco)
ISBN 3-7940-5150-5 (Dokumentation)

Vocabularium bibliothecarii : English = anglais, French = français, German = allemand / begun by, commencé par Henri Lemaître ; revised and enlarged by, revu et augmenté par Anthony Thompson. - | 2nd impression | . - Paris : Unesco, 1954. - 296, 79 str. - (Unesco bibliographical handbooks = Manuels bibliographiques de l'Unesco ; 2)

Wörterbuch der Informatik : deutsch, englisch, französisch, italienisch, spanisch = Dictionary of informatics : German, English, French, Italian, Spanish / Vittorio Anastasio. - Düsseldorf : VDI-Verlag, 1991. - 362 str.
ISBN 3-18-400982-3

Priloga 3 - Alfabetarij - geslo "knjižnica" in zveze, ki so evidentirane z izpisovanjem

administrativna knjižnica
akademijska knjižnica
akademska knjižnica
arhivska knjižnica
arhivsko orientirana knjižnica
baročna knjižnica
bolniška knjižnica
bolnišnična knjižnica
brezplačna ljudska knjižnica
centralizirana knjižnica
centralna (splošna) knjižnica
centralna fakultetna knjižnica
centralna knjižnica
centralna nacionalna knjižnica
centralna strokovna knjižnica
cerkvena knjižnica
čitalniška knjižnica
decentralizirana knjižnica
delavska knjižnica
depozitna knjižnica
deželna knjižnica
dijaška knjižnica
dinamična knjižnica
domoznanska knjižnica
društvena knjižnica
družboslovna knjižnica
družinska knjižnica
državna knjižnica
dvorna knjižnica
ekonomska knjižnica
enosmerna knjižnica
enosmerna tendenčna knjižnica
fakultetna knjižnica
farna knjižnica
geografska knjižnica
gimnazijska knjižnica
glasbena knjižnica
glavna univerzitetna knjižnica
glavna univerzna knjižnica
gledališka knjižnica
grajska knjižnica
humanistična knjižnica
industrijska knjižnica
institutska knjižnica
inštitutska knjižnica
inštitutska (strokovna) knjižnica
izobraževalna knjižnica
izposojevalna knjižnica
javna deželna knjižnica
javna knjižnica
javna knjižnica odprtega tipa
javna ljudska knjižnica
javna znanstvena knjižnica
jetniška knjižnica
juridična knjižnica
kartografska knjižnica
klasična knjižnica
knežja knjižnica
knjižnica
knjižnica društva
knjižnica inštituta
knjižnica javnopravne korporacije
knjižnica korporacije
knjižnica observatorija
knjižnica osnovne šole
knjižnica podjetja
knjižnica pri arhivu
knjižnica pri društvu
knjižnica pri inštitutu
knjižnica pri muzeju
knjižnica s prostim pristopom
knjižnica s pultnim sistemom
knjižnica socialnih ved
knjižnica splošnega tipa
knjižnica srednje šole
knjižnica strokovnega društva
knjižnica v gospodarstvu
knjižnica visoke šole
knjižnica visokošolske ustanove
knjižnica višje šole
knjižnica z znanstvenim in poljudnim oddelkom
knjižnica za posebne vrste bralcev
knjižnica za slepe
knjižnica zaprtega tipa
knjižnica združenja

kolegijska knjižnica
konservacijska knjižnica
konsumacijska knjižnica
krajevna dijaška knjižnica
krajevna knjižnica
krajevna narodna knjižnica
kraljeva knjižnica
kraljevska knjižnica
krščanska knjižnica
ladijska knjižnica
Licejska knjižnica
licejska knjižnica
ljudska knjižnica
ljudska osrednja knjižnica
ljudskošolska knjižnica
lokalna knjižnica
matična knjižnica
medicinska knjižnica
mestna knjižnica
mladinska knjižnica
nacionalna knjižnica
naravoslovna knjižnica
Narodna in univerzitetna knjižnica
narodna in univerzitetna knjižnica
narodna knjižnica
Narodna knjižnica in univerzitetna
knjižnica v Ljubljani
narodna nacionalna knjižnica
nauk o knjižnicah
nesamostojna knjižnica
nevtralna knjižnica
nova knjižnica
občinska knjižnica
občinska knjižnica z mladinskim od-
delkom
občinska matična knjižnica
območna knjižnica
oddelčna knjižnica
okrajna knjižnica
okrajna učiteljska knjižnica
okrožna knjižnica
osebna knjižnica
osnovnošolska knjižnica
osrednja knjižnica
osrednja knjižnica univerze
osrednja šolska knjižnica

osrednja univerzitetna knjižnica
osrednja univerzna knjižnica
osrednja visokošolska knjižnica
papeška knjižnica
parlamentarna knjižnica
pionirska knjižnica
plemiška knjižnica
podeželska knjižnica
podružnične in potujoče knjižnice
knjižnica
pokrajinska knjižnica
pokrajinska narodna knjižnica
poslovna knjižnica
potovalna knjižnica
potujoča knjižnica
pravna knjižnica
prezenčna knjižnica
priročna informacijska knjižnica
priročna knjižnica
privatna knjižnica
profesorska knjižnica
propagandna knjižnica
prosvetna knjižnica
računalniško podprta knjižnica
referenčna knjižnica
regionalna knjižnica
renesančna knjižnica
republiška matična knjižnica
republiška narodna knjižnica
samostanska knjižnica
samostojna knjižnica
satelitska knjižnica
seminarska knjižnica
sindikalna knjižnica
skupščinska knjižnica
slovenska narodna knjižnica
socialna knjižnica
specializirana fakultetna knjižnica
specializirana glasbena knjižnica
specializirana knjižnica
specializirana znanstvena knjižnica
specialna knjižnica
specialna znanstvena in strokovna
knjižnica
specialna znanstvena knjižnica
splošna javna knjižnica

splošna knjižnica
splošna znanstvena in strokovna
knjižnica
splošna znanstvena knjižnica
splošno izobraževalna knjižnica
splošno znanstvena knjižnica
splošnoizobraževalna knjižnica
splošnoznanstvena knjižnica
spološnoizobraževalna knjižnica
središčna državna knjižnica
središčna slovenska narodna
knjižnica
srednješolska knjižnica
stalna knjižnica
stara knjižnica
strokovna knjižnica
strokovna pedagoška knjižnica
strokovna znanstvena knjižnica
škofijska knjižnica
šolarska knjižnica
šolska knjižnica
študijska knjižnica
tehnična knjižnica
tehniška knjižnica
tendenčna knjižnica
teološka knjižnica
teritorialna knjižnica
totalna elektronska splošnoizo-
braževalna knjižnica
turistična knjižnica
učiteljska knjižnica
učiteljska šolska knjižnica
univerzalna knjižnica
univerzitetna knjižnica
Univerzitetna knjižnica Maribor
univerzitetna tehniška knjižnica
univerzna knjižnica
uporabniško orientirana knjižnica
vaška knjižnica
visokošolska knjižnica
vojvodska knjižnica
vseučilišna knjižnica
vseučiliška knjižnica
vzajemna knjižnica
zaporniška knjižnica
zaporska knjižnica

zaprta knjižnica
zasebna knjižnica
zgodovinsk knjižnica
znanstvena knjižnica

Priloga 4 - Primer strani iz poskusnega snopiča

- 139 datotéka** -e ž skupek podatkov, ki so shranjeni v strojno čitljivi obliki
ang: file
nem: Datei
fra: fichier
- 140 decentralizirana knjižnica** -e -e ž knjižnica, katere delovne ali organizacijske enote poslušajo na več lokacijah; ant. centralizirana knjižnica
ang: decentralized library
nem: dezentralisierte Bibliothek
fra: bibliothèque décentralisée
- 141 depozitna knjižnica** -e -e ž 1. knjižnica, ki sprejema v hrambo knjižnično gradivo drugih lastnikov; prim. arhivska knjižnica (1) 2. knjižnica, ki po predpisu, pogodbi, dogovoru sprejema določeno knjižnično gradivo
ang: copyright library, depository library, deposit library, legal deposit library, storage library
nem: Pflichtexemplarbibliothek, Depot-Bibliothek, Depositarbibliothek, Speicherbibliothek
fra: bibliothèque de dépôt, bibliothèque bénéficiant du dépôt légal
- 142 deskriptívni izvleček** -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebino dokumenta, a je ne vrednoti; ant. kritični izvleček
ang: descriptive abstract
nem: deskriptives Kurzreferat
fra: analyse descriptive
- 143 deskriptor** -ja m pri indeksiranju predpisan izraz za pojem; prim. geslo (1)
ang: descriptor
nem: Deskriptor
fra: descripteur
- 144 deželna knjižnica** -e -e ž osrednja knjižnica dežele, ki ima običajno funkcijo državne knjižnice za to upravno območje
ang: state library, country library
nem: Landesbibliothek
fra: bibliothèque de province, bibliothèque de comté
- 145 dijáška knjižnica** -e -e ž del šolske knjižnice, ki je namenjen dijakom srednje šole; prim. profesorska knjižnica
ang: students' library
nem: Schülerbibliothek
fra: bibliothèque d'élèves
- 146 diréktor knjižnice** -ja -- m oseba, ki ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. predstojnik knjižnice, ravnatelj knjižnice, upravnik knjižnice; prim. vodja knjižnice
ang: chief librarian, director of a library, head librarian, library manager
nem: Bibliotheksdirektor, Bibliotheksleiter, Oberbibliothekar
fra: bibliothécaire en chef, conservateur, directeur

- 147 **diréktorica knjižnice** -e -- ž ženska oblika od direktor knjižnice; sin.
predstojnica knjižnice, ravnateljica knjižnice, upravnica knjižnice;
prim. vodja knjižnice
- 148 **distriktna biblioteka** gl. okrajna knjižnica

Priloga 5 - Primer iz štirijezičnega slovarja

38 ávtor

<i>ang:</i>	author
<i>nem:</i>	Autor
<i>fra:</i>	auteur

39 ávtorica

<i>ang:</i>	authoress
<i>nem:</i>	Autorin
<i>fra:</i>	femme auteur

40 avtorizácija

<i>ang:</i>	authorisation
<i>nem:</i>	Autorisierung
<i>fra:</i>	autorisation

41 avtorizíran

<i>ang:</i>	authorized
<i>nem:</i>	autorisiert
<i>fra:</i>	authorisé

42 ávtorjevo imé

<i>ang:</i>	author's name
<i>nem:</i>	Name des Autors, Verfassersname
<i>fra:</i>	nom de l'auteur

43 ávtorski

<i>ang:</i>	author, author's
<i>nem:</i>	Autoren-
<i>fra:</i>	d'auteur

44 ávtorski izvód

<i>ang:</i>	author's copy
<i>nem:</i>	Autorenexemplar, Autorexemplar, Belegexemplar
<i>fra:</i>	exemplaire de l'auteur

45 ávtorski povzétek

<i>ang:</i>	author's summary
<i>nem:</i>	Zusammenfassung vom Verfasser, Zusammenfassung des Verfassers, Verfasserszusammenfassung
<i>fra:</i>	résumé d'auteur, abrégé d'auteur

46 ávtorsko délo

<i>ang:</i>	copyright work, work of personal autorship
<i>nem:</i>	Verfasserwerk, Verfasserschrift, urheberrechtlich geschütztes Werk
<i>fra:</i>	oeuvre protégé

47 besedílo

<i>ang:</i>	text
<i>nem:</i>	Text
<i>fra:</i>	texte

48 besedílo k slíki

<i>ang:</i>	legend
<i>nem:</i>	Bildunterschrift, Legende
<i>fra:</i>	légende

49 bíbliobús

<i>ang:</i>	book car, bookmobile
<i>nem:</i>	Bibliobus, Autobücherei
<i>fra:</i>	bibliobus

50 bibliográf

<i>ang:</i>	bibliographer
<i>nem:</i>	Bibliograph, Bibliographierer
<i>fra:</i>	bibliographe

51 bibliografíja

<i>ang:</i>	bibliography
<i>nem:</i>	Bibliographie, Quellenverzeichnis
<i>fra:</i>	bibliographie

52 bibliografíranec

<i>ang:</i>	bibliographee
<i>nem:</i>	Bibliographierter
<i>fra:</i>	bibliographié

53 bibliográfíska enôta

<i>ang:</i>	bibliographic(al) unit, bibliographic(al) item; bibliographical entry
<i>nem:</i>	bibliographische Einheit; bibliographischer Eintrag, bibliographische Eintragung
<i>fra:</i>	unité bibliographique; notice bibliographique

54 bibliográfuska opómba

- ang:* bibliographical note
nem: bibliographische Annotation
fra: annotation bibliographique

55 bibliográfuski

- ang:* bibliographic, bibliographical
nem: bibliographisch
fra: bibliographique

56 bibliográfuski elemént

- ang:* bibliographic element
nem: bibliographisches Element
fra: élément bibliographique

57 bibliográfuski trák

- ang:* bibliographical strip
nem: Inhaltsfahne, bibliographische Ordnungsleiste
fra: manchette bibliographique

58 bibliográfusko kazálo

- ang:* bibliographical index
nem: bibliographisches Verzeichnis
fra: liste bibliographique, table bibliographique

59 bibliotekár

- ang:* librarian
nem: Bibliothekar
fra: bibliothécaire

60 bibliotekár informátor

- ang:* reference librarian, reference assistant
nem: Auskunftsbibliothekar, Bibliothekar der Auskunftstelle
fra: bibliothécaire chargé des reinseignements bibliographiques

61 bibliotekárski

- ang:* library -, librarian -
nem: Bibliotheks-, bibliothekarisch
fra: bibliothécaire

62 bibliotekársko drúštvo

- ang:* library association, librarian(s) association
nem: Bibliothekenverein, Bibliotheksverband,
Bibliothekarverein,
Bibliothekarenverband
fra: association de bibliothèques,
association de bibliothécaires

63 bibliotekárstvo

- ang:* library science; librarianship
nem: Bibliothekswissenschaft, Bibliothekslehre
fra: science bibliothécaire; bibliothéconomie

64 brálec

- ang:* reader
nem: Leser
fra: lecteur

Priloga 6 - Struktura slovarskega zapisa

- 0 DATUM VNOSA
- 1 GESLO
- 9 GE. AKCENT.
- 2 KONČNICA
- 3 IZGOVOR
- 4 SPOL
- 5 GL. VID
- 6 BES. VRSTA
- 7 KRAJŠAVA
- 8 ŠTEVILO
- 10 VRED. KV.
- 11 STROK.KV.
- 12 RAZLAGA
- 13 SINONIM
- 14 ANTONIM
- 15 PRIMERJAJ
- 16 GLEJ
- 17 PROSTE ZV.
- 18 STALNE ZV.
- 20 VRED.KV. 2
- 21 STROK.KV.2
- 22 RAZLAGA 2
- 23 SINONIM 2
- 24 ANTONIM 2
- 25 PRIMERJAJ2
- 26 GLEJ 2
- 27 PROSTE ZV2
- 28 STALNE ZV2
- 40 VRED.KV. 3
- 41 STROK.KV.3
- 42 RAZLAGA 3
- 43 SINONIM 3
- 44 ANTONIM 3
- 45 PRIMERJAJ3
- 46 GLEJ 3
- 47 PROSTE ZV3
- 48 STALNE ZV3
- 51 ANGLEŠKO
- 52 VIR ANGL.
- 53 NEMŠKO
- 54 VIR NEM.
- 55 FRANCOŠKO
- 56 VIR FRA.

Priloga 7 - Kvalifikatorji

Za označevanje slovničnih informacij, zlasti v zaglavju, se uporabljajo naslednji kvalifikatorji:

m	moški spol, samostalnik moškega spola
ž	ženski spol, samostalnik ženskega spola
s	srednji spol, samostalnik srednjega spola
mn.	množina
dov.	dovršni glagol
nedov.	nedovršni glagol
prisl.	prislov

Za vrednotenje in druge podatke se uporabljajo naslednji kvalifikatorji:

sin.	sinonim ali sopomenka, beseda z enakim pomenom
ant.	antonim ali protipomenka, beseda z nasprotnim pomenom
gl.	glej, napotilo k besedilu, pri katerem je celotna informacija
prim.	primerjaj, napotilo k dodatni informaciji
krat.	kratica, napoved znaka, s katerim se v stroki okrajša strokovni izraz
zastar.	zastareli izraz, ki je v rabi v starejši literaturi
žarg.	žargonski izraz, ki je v rabi v govoru strokovnjakov
neustr.	neustrezen izraz, ki ga stroka zavrača
nekdaj	izraz, ki je bil v zgodovinskem razvoju bibliotekarstva v rabi

Za označevanje drugega strokovnega področja se uporabljajo strokovni kvalifikatorji, ki so praviloma okrajšave poimenovanih področij:

